

Advies inzake de voorstellen van de Commissie met betrekking tot de tenuitvoerlegging van een Middellandse-Zeebeleid van de uitgebreide Gemeenschap

(85/C 87/06)

De Commissie heeft het Comité per schrijven d.d. 12 juni 1984 om advies gevraagd inzake de voorstellen betreffende de tenuitvoerlegging van een Middellandse-Zeebeleid van de uitgebreide Gemeenschap.

De Afdeling voor externe betrekkingen, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 15 januari 1985 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Briganti.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 223e zitting van 30 en 31 januari 1985 (vergadering van 31 januari) het volgende advies uitgebracht, dat met nagenoeg algemene stemmen (4 onthoudingen) is goedgekeurd.

Inleiding

1. Gezien de voor de deur staande toetreding van Spanje en Portugal, wordt het voor de Europese Gemeenschap dringend noodzakelijk dat zij haar beleid ten aanzien van derde landen gaat herzien.

2. De onderhandelingen met de beide kandidaat-Lid-Statens baren de Middellandse-Zeelanden grote zorgen; zij vrezen namelijk dat de uitbreiding een ernstige bedreiging voor hun economische en — vooral ook — handelsbetrekkingen met de Gemeenschap zal vormen.

3. Hoewel de door de Gemeenschap met derde landen rond de Middellandse Zee gesloten bilaterale akkoorden ontegenzeggelijk ook gunstige gevolgen hebben gehad, meent het Comité toch dat deze op tal van gebieden (met name op handels-, industriële, agrarische, financiële en sociale vlak) niet de verwachte resultaten hebben opgeleverd, zeer weinig effect hebben gehad of zelfs helemaal niet ten uitvoer zijn gelegd.

3.1. Het Comité vindt daarom dat er in overleg met de betrokken landen (en vooral met de beroepsorganisaties in deze landen) aanvaardbare voorwaarden moeten worden vastgesteld waardoor de bilaterale akkoorden in kwestie normaal kunnen functioneren. In dit verband moet groot belang worden gehecht aan de verkennende besprekingen die de Commissie met de Middellandse-Zeelanden voert.

4. Als groep vormen de Middellandse-Zeelanden een zeer belangrijke markt voor de Gemeenschap. Wil deze markt kunnen blijven bestaan en zich verder kunnen ontwikkelen, dan zullen de derde landen in het Middellandse-Zeegebied hun producten naar de Gemeenschap moeten kunnen blijven uitvoeren.

5. Duurzame goede betrekkingen met de Middellandse-Zeelanden zijn voor de Gemeenschap dus van vitaal belang en niet alleen in verband met het hiervan uitgaande werkgelegenheidseffect, maar ook vanuit economisch, politiek (en sociaal), ecologisch en strate-

gisch oogpunt. Deze betrekkingen zijn dus voor de burgers van alle Lid-Statens van betekenis.

6. Een vooruitziend beleid ten aanzien van de landen in het Middellandse-Zeegebied zou niet alleen gericht moeten zijn op een verkleining van de kloof tussen noord en zuid, maar ook op een meer evenwichtige verdeling van de welvaart in het gebied in kwestie. Hoofddoel van dit beleid zou een beter gebruik van mankracht en materieel in dit gebied moeten zijn, waarbij ook aan de internationale markt wordt gedacht. Ten slotte zou tot vrede, veiligheid en stabiliteit in dit gebied moeten worden bijgedragen.

7. Wanneer de Gemeenschap de te verwachten gevolgen van de toetreding van Spanje en Portugal onder de loep neemt, zal zij tevens rekening moeten houden met de verschillende situaties in de mediterrane derde landen, alsmede met de ingrijpende wijzigingen die haar eigen gemeenschappelijk landbouwbeleid momenteel ondergaat.

Handelsaspect van het communautaire Middellandse-Zeebeleid

8. Het Comité stelt vast dat de met de mediterrane derde landen gesloten overeenkomsten niet hebben kunnen voorkomen dat het handelstekort van deze landen ten opzichte van de Gemeenschap in tien jaar tijds over het geheel genomen verdrievoudigd is.

9. In 1982 beliep de invoer van de Gemeenschap uit de mediterrane partnerlanden 22 miljard Ecu, terwijl er in omgekeerde richting voor een bedrag van 29 miljard Ecu werd ingevoerd. Aardolieproducten ter zijde gelaten, bedraagt het totale handelstekort van de Middellandse-Zeelanden ten opzichte van de Gemeenschap 19 miljard Ecu en blijkt dat slechts 33 % van hun invoer uit de Gemeenschap door uitvoer wordt gedekt.

10. 40 % van de aankopen die de mediterrane derde landen in de Gemeenschap verrichten bestaat uit voor hun economische en sociale ontwikkeling onontbeerlijke kapitaalgoederen. Een plotselinge inkrimping van

deze invoer (b.v. ten gevolge van verminderende exportopbrengsten op de Europese markt) zou op den duur alleen maar tot gevolg hebben dat het evenwicht steeds verder verstoord raakt.

11. Vanuit het oogpunt van de Gemeenschap zijn de Middellandse-Zeelanden een belangrijk afzetgebied, iets waarvan alle Lid-Statens — om verschillende redenen — profiteren. Aldus blijft het Europa van de Tien verreweg de grootste leverancier van de landen in het Middellandse-Zeegebied, die maar liefst 10 % van de externe handel van de EEG voor hun rekening nemen.

12. De Gemeenschap neemt meer dan de helft van de mediterrane exportprodukten af.

13. Deze onderlinge afhankelijkheid op handelsgebied is voor zowel de landen van de Gemeenschap als de betrokken derde landen in het Middellandse-Zeegebied belangrijk. Het Comité is het met de Commissie eens dat deze interdependentie een essentieel element van het Middellandse-Zeebeleid is, dat de Gemeenschap met het oog op de uitbreiding dan ook zal moeten herzien.

Industrie

14. Wat alle in het kader van het Middellandse-Zeebeleid gesloten overeenkomsten gemeen hebben, is dat de betrokken landen hun industrieprodukten — zonder dat hier noodzakelijkerwijze iets tegenover staat — met vrijdom van rechten naar de Gemeenschap kunnen uitvoeren; dit is een van de belangrijkste concessies van de Gemeenschap, die bedoeld was om de landen in kwestie vóór alles concrete hulp bij hun industrialiseringspogingen te bieden. Deze politiek heeft er voornamelijk toe geleid dat verscheidene landen zich buitensporig op de ontwikkeling van hun textielexport zijn gaan toeleunen en de textielsector is voor talrijke ontwikkelingsplannen ten behoeve van de landen rond de Middellandse-Zee het belangrijkste, zo niet het enige uitgangspunt geworden. Wel moet worden gezegd dat deze sterk op de communautaire markt georiënteerde ontwikkeling van de textielsector dikwijls door uit het Europa van de Tien afkomstige investeringen is gesteund, waarbij vooral aan het zogeheten „actieve veredelingsverkeer” moet worden gedacht⁽¹⁾.

15. In verband met de bijzonder slechte werkgelegenheidssituatie in de textielsector is de Gemeenschap — evenals de meeste industrielanden in de wereld (zoals de Verenigde Staten, Canada, de EVA-landen, enz.) — sinds 1977 via onderhandelingen met tal van tegen lage prijzen producerende landen in het Middellandse-Zeegebied en elders in de wereld, voor bepaalde kwetsbare textielprodukten tot zogenaamde „zelfbeperkingsakkoorden” gekomen. Vergeleken met de handelsdoelstellingen van het communautaire Middellandse-Zeebeleid betekenen deze akkoorden een stap achteruit, terwijl zij door de partners als een

ernstige inbreuk worden gezien op de geest van de overeenkomsten die de Tien met hen hebben gesloten.

16. Gezien het bovenstaande is het Comité het met de Commissie eens wanneer deze wijst op de noodzaak:

— opnieuw te benadrukken dat de communautaire markt voor preferentiële invoer van industrieprodukten uit de Middellandse-Zeelanden openstaat (een der belangrijkste beginselen van de met deze landen gesloten overeenkomsten);

— het vertrouwen dat de partners, maar ook de investeerders — vooral uit de Gemeenschap —, in deze akkoorden moeten kunnen stellen, alsmede de geloofwaardigheid van de Gemeenschap, te herstellen, dit vooral met het oog op de komende uitbreiding;

— in de textielsector zoveel mogelijk te streven naar een geleidelijke terugkeer tot de normale regeling, zoals deze in de overeenkomsten is vastgelegd, op voorwaarde evenwel dat er geen dumping plaatsvindt;

— in de toekomst te voorzien in doeltreffende formules voor permanent overleg met de partners, om te vermijden dat het in een aantal gevoelige sectoren tot een nieuwe crisis komt.

17. Naast de handel ziet het Comité ook de samenwerking op industriegebied (zie punt 38) als een zeer belangrijke factor bij de ontwikkeling van de mediterrane volkshuishoudingen.

De landbouwsector

18. De uitbreiding van de Gemeenschap zou vooral voor de uitvoer van bepaalde Middellandse-Zeelanden naar de Gemeenschap een ernstige bedreiging kunnen vormen, aangezien de produkten van de nieuwe Lid-Statens, dank zij de communautaire preferentie, sneller zullen worden afgezet.

19. Volgens het Comité moet voorshands worden vermeden dat de export van de Middellandse-Zeelanden, die hieraan absoluut noodzakelijke deviezen overhouden, abrupt wordt verminderd.

20. De Gemeenschap zal de nieuwe Lid-Statens in de voordelen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid moeten laten meedelen. Deze zullen hiervan niet alleen de lusten, maar in toenemende mate ook de lasten moeten aanvaarden. Daarnaast zullen zij de communautaire verplichtingen ten opzichte van derde landen, waaronder de ontwikkelingslanden en dus ook de Middellandse-Zeelanden, moeten accepteren.

21. Daarom gaat het Comité in principe akkoord met de voorstellen die de Commissie doet om op korte termijn te garanderen dat de produkten in kwestie daadwerkelijk toegang tot de communautaire markt kunnen krijgen. Zou het met het oog hierop absoluut noodzakelijk blijken de mechanismen ter bescherming van de communautaire landbouwmarkt waar nodig bij te stellen en maxima vast te stellen, dan zou dit in overleg met de partnerlanden en de betrokken kringen moeten gebeuren.

⁽¹⁾ Vanuit het oogpunt van de Gemeenschap gaat het hier om passieve veredeling.

22. De solidariteit welke de Gemeenschap ten aanzien van deze met problemen kampende landen behoort te betonen mag evenwel geen nadelige gevolgen hebben voor de landbouwproducenten in de zuidelijke landen van de Gemeenschap, die zoals bekend toch al onder moeilijke omstandigheden moeten werken. Deze solidariteit dient daarentegen tot uiting te komen in een billijke verdeling van de lasten tussen alle Lid-Staten van de Gemeenschap.

23. Volgens het Comité zou de Commissie zo spoedig mogelijk met precieze voorstellen moeten komen om:

- vast te stellen hoe en in welke mate de invoer uit mediterrane derde landen van invloed is op de produktiedoelstellingen van de uitgebreide Gemeenschap;
- te bepalen welk deel van de kosten het EOGFL (afdeling Garantie) enerzijds en het ontwikkelingsbeleid anderzijds voor hun rekening zullen moeten nemen;

een en ander met inachtneming van de nu volgende opmerkingen.

24. Het Comité heeft zijn twijfels over de doeltreffendheid van het voor bepaalde soorten *groente en fruit* voorgestelde systeem. Door de sinds november 1983 gehanteerde indexering van de referentieprijzen zou namelijk de effectieve toegang van Middellandse-Zeeproducten tot de communautaire markten op losse schroeven kunnen komen te staan, hetgeen op korte termijn tot een vermindering van de export uit de mediterrane derde landen zou kunnen leiden. In elk geval zal het gemiddelde van de traditionele export gedurende de vijfjarige referentieperiode op deze nieuwe grondslag worden berekend, met als gevolg dat de Gemeenschap minder verplichtingen zal krijgen.

24.1. Het Comité meent dat het beter zou zijn de betrokken sectoren en regio's te helpen met een stelsel van premies voor produktiediversifiëring, voor het zoeken naar meer complementaire produkten (dus ter aanvulling van in bepaalde jaargetijden ontbrekende communautaire produkten) en voor het invoeren van overlegprocedures tussen de verschillende Middellandse-Zeelanden om tot een betere produktiediscipline te komen; hierbij zou dan tevens met de interne marktvereisten rekening moeten worden gehouden.

25. Wat *wijn* betreft, onderschrijft het Comité de benadering van de Commissie, die via haar Middellandse-Zeebeleid de produktie van kwaliteitswijnen in deze sector tracht te bevorderen. Wel wijst het Comité erop dat de door de Commissie voorgestelde maatregelen (geleidelijke vervanging van de als bulkgoederen geëxporteerde tafelwijn door gebottelde kwaliteitswijnen) de door de uitbreiding getroffen mediterrane derde landen misschien geen voldoende compensatie zouden bieden. Het stelt daarom voor, niet alleen na te gaan of de wijnsector op het stuk van de kwaliteitsverbetering kan worden geholpen, maar ook of het mogelijk is tot een verbetering van de afzet op de markten van derde landen bij te dragen (producenten, coöperaties, verkoop). Bovendien kunnen maatregelen,

zoals die welke in het voorgaande voor groenten en fruit zijn voorgesteld, onontbeerlijk blijken te zijn.

26. *Olijfolie* vormt voor de Tien al een groot probleem, dat als gevolg van de uitbreiding nog ernstiger zal worden. Het zal zeer moeilijk zijn afnemers te vinden voor het uit deze uitbreiding voortvloeiende extra aanbod, zelfs als — hetgeen natuurlijk ondenkbaar is — de olijfolie van derde landen uit de Gemeenschap zou worden geweerd.

26.1. Het Comité stemt daarom in met de door de Commissie in deze sector voorgestelde concessies; deze houden in dat de Gemeenschap zich ertoe verbindt de door Tunesië sinds jaar en dag uitgevoerde hoeveelheden te blijven afnemen en tegelijk steun te verlenen voor het binnenlandse verbruik van olijfolie. Bovengenoemde afzetgarantie zou wel degressief moeten zijn.

26.2. In dit verband is het volgens het Comité noodzakelijk via de industriële samenwerking de koopkracht van de bevolkingen in de mediterrane derde landen te vergroten, om zo de plaatselijke consumptie van dit in deze landen zo vertrouwde produkt te bevorderen.

26.3. Volgens het Comité zou de Gemeenschap uiteindelijk een echt produktie- en marketingbeleid voor olijfolie moeten gaan voeren (afzet: hoe en waar — mede in derde landen), waarbinnen de produktie van mediterrane derde landen een eigen, tussen de partijen overeen te komen plaats zou krijgen: de Gemeenschap en de derde landen in kwestie zouden het dan eens moeten worden over een produktiediscipline, waaraan ook de ieder jaar aan derde landen toegewezen produktiequota's zouden moeten worden onderworpen.

26.4. Het Comité wijst op de onschatbare waarde van de olijfbos voor het milieu in sommige mediterrane landen, waar hij een doeltreffend en onvervangbaar middel tegen woestijnvorming is.

27. Met betrekking tot de kosten die de spoedmaatregelen tot instandhouding van de traditionele uitvoer van landbouwprodukten uit de Middellandse-Zeelanden voor een uitgebreide Gemeenschap met zich zouden brengen, benadrukt het Comité dat deze landen in vergelijking met de communautaire produktie betrekkelijk weinig exporteren. De Commissie zou niettemin zorgvuldig moeten becijferen hoeveel de voorgestelde maatregelen gaan kosten en de optimale duur van deze maatregelen moeten bepalen, om de landbouwproduktie in de door de uitbreiding getroffen mediterrane landen zo te kunnen organiseren dat men niet afhankelijk is van een kunstmatig beschermingsmechanisme.

Het sociale aspect

28. Door de betrokken partnerlanden wordt met recht bezorgdheid geuit over het lot van de uit die landen afkomstige, in de EEG verblijvende migrerende werknemers; in dit verband herinnert het Comité aan de belangrijke bijdrage welke in het bijzonder door de

uit de mediterrane derde landen afkomstige werknemers tot de ontwikkeling van sommige EEG-landen is geleverd.

29. Het Comité is tegen iedere vorm van discriminatie of racisme en is het met de Commissie eens dat de Raad dit soort gedragingen zelf aan de kaak zou moeten stellen.

30. Acht jaar nadat tussen de EEG en verschillende mediterrane derde landen — in dit verband met name de drie Maghreb-landen — samenwerkingsakkoorden zijn gesloten, wordt het hoofdstuk betreffende de „samenwerking ten aanzien van de arbeidskrachten” nog steeds niet toegepast. Het Comité betreurt deze stand van zaken. Het dringt erop aan dat de Raad de in de betreffende akkoorden bedoelde samenwerkingsraden zo spoedig mogelijk zijn toestemming geeft, de nodige maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de in 1976 overeengekomen teksten, in het bijzonder wat de sociale zekerheid betreft, ten uitvoer worden geleegd.

31. Het Comité verwijst naar zijn op 25 oktober 1984 uitgebrachte advies inzake migrerende werknemers⁽¹⁾ en betuigt, ondanks de evidente moeilijkheden, zijn steun aan de voorstellen van de Commissie tot coördinatie op communautair niveau van de overwogen of ondernomen bilaterale maatregelen; daarbij is het de bedoeling te bereiken dat de samenwerking op dit gebied enerzijds wordt gericht op een betere integratie van de geïmmigreerde bevolking in de sociaal-economische structuur van het gastland indien de betrokkenen er wensen te blijven en anderzijds op hulp aan werknemers die naar hun eigen land wensen terug te keren en daarbij op de nodige obstakels stuiten. Een beleid gericht op verplichte en stelselmatige terugzending naar het land van herkomst is in welke vorm dan ook uit den boze.

31.1. Het Comité spreekt de wens uit dat de in een aantal Lid-Staten ter zake van onderwijs aan en integratie van migrerende werknemers plaatsvindende experimenten op grotere schaal worden voortgezet.

31.2. Het wijst in dit verband met nadruk op paragraaf 3.3 van genoemd advies van 25 oktober 1984 betreffende de „reïntegratiemogelijkheden” en spreekt de wens uit dat een en ander in nauwe samenwerking met de landen van oorsprong met het oog op de uitbreiding van de werkgelegenheid in deze landen zal geschieden.

32. De Gemeenschap — en in het bijzonder het Sociaal Fonds — zou, in samenwerking met de landen van oorsprong en de Lid-Staten waar migranten werken, veel steun moeten verlenen voor de opleidingsprogramma's ten behoeve van migrerende werknemers, waarbij zowel aan mensen die zich in de Gemeenschap willen vestigen als aan personen die weer in het arbeidsproces in eigen land willen worden opgenomen, gedacht wordt. In dit verband dient op de rol van het midden- en kleinbedrijf en de coöperaties te worden gewezen.

33. Wat het ontwikkelingshulpprogramma voor derde landen in het Middellandse-Zeegebied betreft, dringt het Comité erop aan dat alle partners (EEG en derde landen) te kennen geven, de in de IAO-conventies neergelegde bepalingen (in het bijzonder de conventies 97 en 143) te willen naleven. Bijzondere waarde hecht het Comité in dit verband aan:

- het niet discrimineren van werknemers op grond van herkomst, nationaliteit, ras, godsdienst of politieke overtuiging;
- de erkenning van het recht om zich vakbondsgewijs te organiseren;
- de erkenning van het recht van vakorganisaties om overeenkomsten inzake arbeidsvoorwaarden te sluiten;
- de veiligheid op de werkplek, arbeidszekerheid (sociale zekerheid, enz.);
- de eerbiediging van de mensenrechten en de in het kader van de IAO overeengekomen sociale minimumnormen;
- de gezamenlijk te voeren actie tegen illegaal werk, clandestiene migratie en de handel in arbeidskrachten.

Samenwerking met de landen in het Middellandse-Zeegebied

34. Tussen, maar ook in, de Middellandse-Zeelanden bestaan dermate grote economische en sociale tegenstellingen, dat er zou moeten worden samengewerkt om de problemen te overwinnen of althans te verzachten en draaglijk te maken. Dit samenwerkingsbeleid moet niet alleen uitgaan van de Lid-Staten, maar ook van de meest geavanceerde mediterrane derde landen die er, wat mankracht en materieel betreft, het beste voorstaan. De Gemeenschap zal dus een mediterrane samenwerking tussen de Middellandse-Zeelanden onderling moeten bevorderen.

35. De derde landen in het Middellandse-Zeegebied zouden niet alleen de EEG maar ook elkaar in economisch opzicht steeds meer moeten gaan aanvullen, aangezien op deze manier echt tot stabiliteit en vrede in deze regio kan worden bijgedragen.

Wetenschappelijke en technologische samenwerking

36. Het Comité stemt in met de voorstellen van de Commissie, die in de eerste plaats wetenschappelijke en technische samenwerking op gebieden als geneeskunde, energie, milieu, informatie en opleidingen wil bevorderen. Het Comité meent echter dat het accent zou moeten komen te liggen op de ontwikkeling van „eigen” technologieën, die bij het klimaat, het natuurlijk milieu en de sociale structuren van de mediterrane regio's passen. De mediterrane regio's van de uitgebreide Gemeenschap (Mezzogiorno, Spanje, Griekenland, enz.) zouden uitermate geschikte „proefterreinen” voor de ontwikkeling en beproeving van deze eigen technologieën kunnen zijn.

⁽¹⁾ PB nr. C 343 van 24. 12. 1984.

36.1. Sommige landen rond de Middellandse Zee beschikken over technologieën die op de bijzondere kenmerken van de regio in kwestie zijn afgestemd. De Gemeenschap zou deze landen kunnen helpen hiervoor praktische toepassingen te vinden.

Samenwerking op landbouwgebied

37. Initiatieven om de zelfvoorzieningsgraad op levensmiddelengebied te verbeteren zouden moeten worden aangemoedigd, o.a. door investeringen in vooral communautaire agro-industriële bedrijven die bereid zijn op de plaatselijke vereisten afgestemde technologische kennis over te dragen.

Industriële samenwerking

38. Volgens het Comité is samenwerking op industrieel gebied om de volgende vier redenen belangrijk :

- a) de mogelijkheid om grondstoffen en agrarische basisproducten ter plaatse te be- en verwerken ;
- b) compensatie voor de in de landbouw, als gevolg van rationalisatiemaatregelen, verloren gegane arbeidsplaatsen, dank zij de schepping van nieuwe werkgelegenheid in de secundaire sector ;
- c) bevordering van een industriële ontwikkeling die beter beantwoordt aan de interne marktvereisten van mediterrane derde landen, die voor hun afzet niet te afhankelijk van het buitenland — met name de EEG — mogen zijn ;
- d) bevestiging van het feit dat de produktie van de landen in kwestie steeds meer complementair wordt ten opzichte van die landen die hen van oudsher van industrieproducten hebben voorzien.

38.1. Zowel in de produktie- als in de afzetsfeer acht het Comité de oprichting van „joint-ventures” tussen communautaire bedrijven en ondernemingen uit het Middellandse-Zeegebied (in het bijzonder van kleine en middelgrote ondernemingen en coöperaties) zeer belangrijk. De derde landen in het Middellandse-Zeegebied zouden hun steentje moeten bijdragen door het investeringsklimaat voor communautaire bedrijven te verbeteren.

38.2. De Lid-Staten zouden de oprichting van deze „joint-ventures” kunnen bevorderen door de voor de verschillende mediterrane derde landen geldende regels te harmoniseren en te proberen eventuele politieke belemmeringen uit de weg te ruimen.

Multilaterale samenwerking

39. Het Comité is het met de Commissie eens wanneer deze adviseert — via periodiek overleg tussen de betrokkenen — overschotten van vooral industriële

en agrarische „gevoelige” produkten die niet tegen concurrerende prijzen kunnen worden afgezet, te vermijden. Wil men echter komen tot een intensievere benutting van het potentieel van de Middellandse-Zeelanden — zowel grondstoffen als mankracht — dan zal zowel aan de aanbodzijde (door verbetering van de produktie) als aan de vraagzijde (door het verbruik en de afzet, mede op de markten van derde landen, te bevorderen) moeten worden ingegrepen.

Financiële samenwerking

40. Het Comité stelt vast dat de voorstellen van de Commissie ter zake tegen de achtergrond van de moeilijke financiële situatie in de EEG moeten worden gezien. De investeringen van particuliere communautaire bedrijven in mediterrane derde landen — vooral in voor de ontwikkelingssamenwerking belangrijke sectoren als de agro-industrie, de medisch-farmaceutische industrie, de exploitatie van natuurlijke hulpbronnen en het toerisme, enz. — zouden voor de economie en het levenspeil van de bevolkingen in kwestie bijzonder nuttig kunnen zijn. Ook zou op deze manier de steeds agressiever wordende Amerikaanse en Japanse multinationals de pas kunnen worden afgesneden.

Conclusie

41. De Gemeenschap zou zich volgens het Comité bewust moeten worden van het feit dat zij en de Middellandse-Zeelanden economisch van elkaar afhankelijk zijn en snelle beslissingen moeten nemen om zowel de uitbreiding met Spanje en Portugal tot stand te brengen, als de handel en andere vormen van samenwerking met de Middellandse-Zeelanden te consolideren ; hiertoe zou een aantal grondregels moeten worden uitgewerkt om te bereiken dat de partners de voor hun ontwikkeling noodzakelijke hoeveelheden kunnen blijven uitvoeren en tegelijkertijd hun aankopen in de Gemeenschap blijven verrichten. De kosten van dit beleid zouden voor rekening van de Gemeenschap moeten komen, vooral om te vermijden dat alleen de landbouwers — en in het bijzonder de boeren in het Middellandse-Zeegebied — hiervoor zouden moeten opdraaien. Deze grondregels zouden, nog vóór de afsluiting van de aan de gang zijnde toetredingsonderhandelingen, in overleg met de kandidaat-Lid-Staten, moeten worden uitgewerkt. De onderhandelingen zouden hierdoor echter geenszins mogen worden opgehouden.

42. Ten slotte spreekt het Comité de wens uit, nog te kunnen terugkomen op de betrekkingen met de mediterrane derde landen in het licht van de komende uitbreiding, om de specifieke moeilijkheden die sommige landen, het gehele Middellandse-Zeegebied en de Europese Gemeenschap zelf hiervan ondervinden, in bijzonderheden te bestuderen.

Gedaan te Brussel, 31 januari 1985.

*De Voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

G. MUHR

*BIJLAGE***bij het advies van het Economisch en Sociaal Comité****Verworpen wijzigingsvoorstel**

Onderstaand wijzigingsvoorstel betreffende het advies van de Afdeling voor externe betrekkingen, dat overeenkomstig de bepalingen van het Reglement van Orde werd ingediend, is tijdens de debatten door het Comité verworpen.

Een als volgt luidende nieuwe **paragraaf 40** toevoegen :

„Om bij de Middellandse-Zeelanden geen valse verwachtingen te wekken ten aanzien van de inhoud die aan deze grondregels zou worden gegeven, acht de Afdeling het nodig dat de onderhandelingspartners er onmiddellijk op wijzen dat de Gemeenschap, naast de uitbreiding met Spanje en Portugal voortvloeiende beperkingen, ook nog andere problemen heeft ; hierbij wordt gedacht aan de beperkingen in verband met het eigen landbouwbeleid van de EEG (vooral op het stuk van mediterrane produkten), de begrotingsdiscipline, de beperkte financiële middelen, handelspolitieke verplichtingen tegenover derde landen enz.”.

Uitslag van de stemming

Vóór : 4, tegen : 49, onthoudingen : 24.

Advies inzake het voorstel voor een zestiende richtlijn van de Raad betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting — gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : gemeenschappelijke regeling voor bepaalde definitief aan de BTW onderworpen goederen welke door een eindverbruiker van een Lid-Staat vanuit een andere Lid-Staat worden ingevoerd

(85/C 87/07)

De Raad heeft op 7 augustus 1984 besloten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 100 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité om advies te vragen inzake bovengenoemd voorstel.

De Afdeling voor economische en financiële vraagstukken, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 22 januari 1985 goedgekeurd. Rapporteur was de heer della Croce.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 223e zitting van 30 en 31 januari 1985 (vergadering van 30 januari) het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen (1 onthouding) is goedgekeurd :

1. Algemene opmerkingen

Dit voorstel van de Commissie voor een zestiende BTW-richtlijn is onderdeel van de maatregelen ter harmonisatie van de stelsels van belasting over de toegevoegde waarde.

Dit voorstel is een aanvulling van de zesde BTW-richtlijn en sluit aan bij de op de BTW betrekking hebbende jurisprudentie van het Hof van Justitie.

Door de dubbele belastingheffing af te schaffen, wordt in dit voorstel voor een zestiende BTW-richtlijn de

positie verbeterd van particulieren die in een andere Lid-Staat tweedehands goederen verwerven en van personen die van de ene Lid-Staat naar de andere verhuizen.

Het Comité spreekt zijn voldoening uit over dit voorstel, dat stellig een bijdrage zal vormen tot verbetering van het intracommunautaire handelsverkeer en van het verkeer van personen tussen de Lid-Staten en dringt er bij de Commissie op aan om aan de hand van de opgedane ervaring te blijven streven naar verbetering van dit richtlijnvoorstel.